

φικῶν, πραγματολογικῶν πάσης φύσεως ἐν συνδέσει πρὸς τὰς ἐκ τῶν ἄλλων Παχωμιακῶν κειμένων παρεχομένας εἰδήσεις ἢ ἄλλων συγγενῶν, ὡς τῆς Λαυσαϊκῆς ἱστορίας τοῦ Παλλαδίου καὶ τοῦ Βίου τοῦ Ἀντωνίου ὑπὸ Ἀθανασίου ἢ καὶ συσχετίσεις πρὸς γνωστικὰ κείμενα. Ὁ σχολιασμὸς αὐτὸς διαφωτίζει πλείστα θέματα τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἤθους τοῦ Παχωμιακοῦ κύκλου καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Αἰγύπτου. Δίδονται ἐπίσης καὶ ἄλλαι πληροφορίες πάσης φύσεως, περὶ μονῶν, περὶ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν, περὶ τῶν ἐνιαχοῦ ἐμφανιζομένων ὑπερφυσικῶν τάσεων, περὶ τῶν ἡγετικῶν μορφῶν τῶν μονῶν, περὶ τοῦ πνεύματος Ὁρθοδοξίας καὶ τῶν αἰρετικῶν συχνὰ ἀντιλήψεων, περὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν αἵρέσεων καὶ τῶν διωγμῶν, περὶ δογματικῶν θεμάτων. Ἐκ τῶν ἐπεξηγήσεων τούτων παρέχεται ἀρκετὰ σαφῆς ἐντύπωσις περὶ τοῦ Παχωμιακοῦ μοναχισμοῦ καὶ τῶν σχέσεών του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ ἔκδοσις αὐτὴ δίδει ὄχι μόνον μίαν ἀρκετὰ προσεκτικὴν καὶ ἐπιμελῆ διερεύνησιν τῆς χειρογράφου παραδόσεως, τοῦ ἐκδιδομένου ἔργου ἐν συναφείᾳ πρὸς ὅλον τὸν κύκλον τῶν κειμένων εἰς τὸν ὅποιον τοῦτο ἀνήκει, ἀλλὰ καὶ παρέχει ἓνα καθαρὸν κείμενον τῆς Ἐπιστολῆς μετὰ τὸ ὑπομνημά του, καὶ τὸ κυριώτερον παρέχει τὴν προσωπικὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἐκδότου διὰ τῆς μεταφράσεως συνοδευομένης ἀπὸ ἓνα διαφωτιστικώτατον ὑπόμνημα σχολιασμοῦ, ὅπερ διευκολύνει τὴν πλήρη κατανόησιν τῶν ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτιθεμένων γεγονότων.

Ἐπακολουθεῖ ἡ παράθεσις βιβλιογραφίας κατ' ἐκλογὴν (σελ. 296-303), πινάκων τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ τῶν χωρίων συγγραφέων (σελ. 303-307).

Ἡ μέθοδος, αἱ κρίσεις, αἱ ἀξιολογήσεις, αἱ ἐκτιμήσεις καὶ τὸ ὅλον ἔργον φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς εὐσυνειδησίας εἰς βαθμὸν λίαν ἱκανοποιητικόν.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Miroslav Marcovich, *Hippolytus Refutatio omnium haeresium*, Patristische Texte und Studien Bd. 25. W. de Gruyter. Berlin New York 1986. σελ. XVI / 541, τιμὴ DM. 298.

Ἡ παροῦσα ἐπιβλητικὴ ἔκδοσις τοῦ *Κατὰ πασῶν αἵρέσεων Ἐλέγχου* τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης Ἰππολύτου (συγγραφή 222-235 μ.Χ.) ἀποτελεῖ ἀληθῆ ἄθλον προσφορᾶς τοῦ ἐκ τῶν πλέον ἐγκρίτων σημερινῶν φιλολόγων καθηγητῶν M. Marcovich. Ἡ προπαρασκευὴ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἀπήτησεν ἐργασίαν διαρκῆ 24 ἐτῶν, ἐνῶ ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ προσέφερε ἀδιάκοπον εἰσφορὰν εἰς τὸ πεδίου τῆς ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ τῶν Προσωκρατικῶν διὰ τῆς κλασσικῆς περιόδου μέχρι τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς μνημειώδους ἐκδόσεως τοῦ Ἡρακλείτου καὶ ἀπειραρίθμων μελετῶν, ἄρθρων εἰς τὴν RE καὶ πλήθους δημοσιευμάτων. Ἡ ἔκδοσις αὐτὴ, ὅπως καὶ ὅλαι τῆς σειρᾶς τῶν «Πατερικῶν Κειμένων καὶ μελετῶν» τοῦ Οἴκου W. de Gruyter διαφέρουν κατὰ τοῦτο ἀπὸ τὰς παραδοσιακὰς ἐκδόσεις τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὡς λ.χ. αἱ τοῦ Οἴκου Teubner τῆς Λειψίας, ὅτι τώρα ὁ Πρόλογος καὶ ἡ Εἰσαγωγή δὲν γράφονται πλέον εἰς τὴν Λατινικὴν, ἀλλὰ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, τῆς Λατινικῆς περιοριζομένης μόνον εἰς τὰς ἐνδείξεις τοῦ κριτικοῦ ὑπομνήματος καὶ ἐλαχίστας ἄλλας.

Τὸ βιβλίον ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ Προοιμίου σ. VII-XVI, Εἰσαγωγῆς σ. 1-51, τοῦ κειμένου σ. 53-417 καὶ τῶν πινάκων χωρίων τῶν συγγραφέων, κυρίων ὀνομάτων καὶ λέξεων σ. 421-541. Εἰς τὸ Προοίμιον ἐξετάζεται ὁ βίος, τὸ ἔργον καὶ τὰ ἔργα τοῦ Ἰππ. καὶ ἰδιαιτέρως τὸ ἔργον τοῦ Ἐλέγγου κατὰ πασῶν αἱρέσεων (Refutatio), τοῦ ὁποῦ ἡ πατρότης ἠμφεσβητεῖτο (ἀπεδίδοτο εἰς τὸν Ὀριγένη ἢ ἱερέα τινὰ Ρώμης Γάϊον ἢ εἰς τινὰ Ἰώσηπον), ἕως οὗτο ἡ ἀνακάλυψις τῶ 1945 τῶν Κοπτικῶν Γνωστικῶν παπύρων ἐν Nag Hammadi ἐπεβεβαίωσε τὸν Ἰππ. ὡς συγγραφέα τοῦ Ἐλέγγου. Ἡ ἔκδοσις τῶν παπύρων διηκούλυε τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἐλέγγου, ὅστις μᾶς παρεδόθη μόνον δι' ἑνὸς κώδικος, τοῦ P, εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν εὐρῖσκομένον μὲ κενὰ φύλλων ὀλοκλήρων, φυσικὰς φθορὰς τῆς εὐτελοῦς περγαμνῆς, παραλείψεις λέξεων καὶ φράσεων ἀπειραθίμων, μετακινήσεις ἄλλων, πλάνας τῶν γραφῶν καὶ ἐνοχλητικὰς μεταγενεστέρως συμπληρώσεις εἰς τὸ περιθώριον, ἀπεσβεσμένα γράμματα κτλ. Ὁ Συγγραφεὺς ἔθεσε σκοπὸν νὰ παρουσιάσῃ ἐκ τοῦ χάους τοῦ κώδικος ἐν «λογικῶς ἀξιόπιστον κείμενον».

Ἡ Εἰσαγωγή εἶναι ἐμπεριστατωμένη καὶ περιλαμβάνει τέσσαρα μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον ἐξετάζεται ἡ παράδοσις τοῦ ἔργου, ὁ συγγραφεὺς καὶ ἡ σύνθεσις τοῦ βιβλίου. Ὁ Ἐλεγγος ἀποτελεῖται ἐκ 10 βιβλίων. Τούτων τὸ I, τὰ Φιλοσοφούμενα, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὰς δοξασίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων καὶ τινῶν μὴ Ἑλλήνων, ἐπειδὴ εἶχε κριθῆ κατάλληλον πρὸς διδασκαλίαν εὐσύννοτον τῆς ἀρχαίας σοφίας, ἀπεχωρίσθη καὶ ἔσχεν ἰδιαιτέραν παράδοσιν διὰ πέντε χειρογράφων. Ὁ Συγγραφεὺς ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸ περιεχόμενον καὶ εἰς τὰς πιθανὰς πηγὰς ἐξ ὧν ἠντλησεν ὁ Ἰππ., ἐρευνᾷ τὴν σχέσιν τῶν χφφ. ἐκ τῶν κοινῶν λαθῶν καὶ καθορίζει τὰς οἰκογενεῖας τῶν, παρακολουθεῖ τὰς ἐκδόσεις τοῦ I αὐτοῦ βιβλίου κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ τοὺς νεωτέρους μετὰ τὸ 1661 χρόνους. Ὁ ὅλος Ἐλεγγος διακρίνεται κατὰ τὸ περιεχόμενον του εἰς τρία μέρη, τὸ Εἰσαγωγικὸν βιβλία I-IV, τὸν κυρίως Ἐλεγγον βιβλία V-IX, καὶ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν, βιβλ. X. Ἐκ τούτων τὰ βιβλία II καὶ III, ἀναφερόμενα εἰς τὰς ἀστρολογικὰς καὶ ἄλλας κοσμογονικὰς θεωρίας ἀνατολικῶν θρησκειῶν, ἐχάθησαν. Τὰ δὲ βιβλία IV-X διεσώθησαν δι' ἑνὸς μόνον κώδικος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος μετακομισθέντος εἰς τὴν Γαλλίαν, τοῦ Parisinus, τὸ 1841, γραφέντος τὸν XI αἰῶνα ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Μιχαήλ. Ὁ Συγγρ. παρουσιάζει τὰς ὑπὸ ἑλλογίμων ἀνδρῶν ἐκδόσεις τοῦ κώδικος τούτου κατὰ τὸ 1851, 1859, τοῦ 1860 καὶ τοῦ 1916 καὶ τὰς ἀτελείας τῶν, ἐκθέτει δὲ καὶ τὴν ἰδίαν μέθοδον εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν κενῶν ἐπὶ τῇ βάσει παραλλήλων χωρίων τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰππολύτου ἢ τοῦ διδασκάλου του Εἰρηναίου, τοῦ Ἰωσήπου, τοῦ Σέξτου Ἐμπειρικοῦ ἢ συγγραφέων ἀντλησάντων παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ὡς ὁ Θεοδώρητος καὶ ὁ Κεδρηνός. Περαιτέρω τὰς μαρτυρίας περὶ τοῦ τίτλου τοῦ βιβλίου καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξακριβώσεως ὅτι συγγραφεὺς του εἶναι ὁ Ἰππόλυτος, ἀφοῦ οὐδαμῶς ἀναγράφεται τὸ ὄνομά του. Ὁ τρόπος αὐτὸς εἶναι περίπλοκος καὶ τὰ πειστήρια ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου, τῶν ἀναφερομένων προσώπων καὶ τῆς συσχετίσεως πρὸς προηγούμενα ἔργα τοῦ Ἰππ., οἷα τὸ «Σύνταγμα κατὰ αἱρέσεων» καὶ τὸ «Περὶ τοῦ παντός». Ἀκολούθως ὁ M.M. (σελ. 18-31) παραθέτει πίνακα τῶν κατὰ βιβλίον καὶ κεφάλαιον περιεχομένων ἐνθα ἐμφαίνονται αἱ πηγαὶ τοῦ Ἰππολύτου, οἱ ἐλεγχόμενοι αἱρεσιάρχαι καὶ οἱ φιλόσοφοι ἢ μάγοι ἢ ἀστρολόγοι παρὰ τῶν ὁποίων οὗτοι ἠντλησαν ἰδέας («ἐκλεψιλόγησαν») καθὼς καὶ ὁ συσχετισμὸς τῶν σχετικῶν χωρίων πρὸς ἄλλους συγγραφεῖς.

Εἰς δὲ δευτέρον μέρος τῆς Εἰσαγωγῆς ἀναλύεται λεπτομερῶς ἡ δομὴ τοῦ Ἐλέγγου τῶν 38 αἱρέσεων καὶ ἡ διάταξις τῆς ὕλης. Ὁ Ἰππ. κατώρθωσε νὰ προμηθευθῇ βιβλίον περιέχον τὰ δόγματα ὀκτώ γνωστικῶν αἱρέσεων. Ἐκ τούτων ἔ-

μαθε πῶς οὗτοι πολλές ιδέας εἶχον δανεισθῆ ἀπὸ Ἑλλήνων φιλοσόφους καὶ ποιητὰς, ἀστρολόγους ἢ μάγους, τὰς ὁποίας τὸ μὲν καταγγέλλει ὡς ἀντιγραφάς, τὸ δὲ ἀνασκευάζει εἰς τὰ βιβλία V-IX. Εἰς τὰ βιβλία I-IV, τὰ Φιλοσοφούμενα, εἶχε κάμει ἔλεγχον εἰς τοὺς Ἑλλήνων φιλοσόφους (I), («Τὰς τῶν Ἑλλήνων δόξας ἐξέθηκα» παρ' ὧν τὰς ἀρχὰς λαβόντες οἱ αἰρετικοὶ ἐπεχείρησαν τὰ μετ' οὐ πολὺ ρηθησόμενα... τερατολογεῖν... ἀδρανέσι δόγμασιν ἃ φανερώσομεν), εἰς τὰ Ἑλληνιστικὰ μυστήρια (II), εἰς τὰ ἀστρολογικὰ (III) καὶ εἰς τὰ μαγικὰ (IV), ἀποτελεῖ δὲ τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ ἔργου τὸ ἴδιον ἐρευνητικὸν ἔργον τοῦ Ἰππολ. ὅπερ ἐχρησίμωσεν ὡς βάσις τοῦ Ἑλέγχου τῶν Γνωστικῶν δογμάτων καὶ μυστηρίων. Τὸ X βιβλίον ἀποτελεῖ ἐπιτομὴν τῶν αἰρέσεων, ἐνθα κάμνει χρῆσιν χωρίων τοῦ Σέξτου Ἐμπειρικοῦ, τοῦ Εἰρηναίου καὶ τοῦ Ἰωσήπου. Ὁ Μ. Μ. ἀναλύει τὸ εἶδος τοῦ ἀσκουμένου ἐλέγχου καὶ τὰ μέτωπα ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐστρέφεται ὁ Ἰππόλυτος, ἢ δὲ ἀνάλυσις γίνεται μὲ πολλὴν δικαιοκρισίαν καὶ ἀντικειμενικότητα.

Εἰς τὸ τρίτον μέρος τῆς Εἰσαγωγῆς ὁ Συγγρ. ἀναλύει τὸ δόγμα τοῦ Ἰππ. καὶ πῶς οὗτος ἀντιλαμβάνεται τὴν Ἀγ. Τριάδα, τὸν Θεόν, τὸν υἱὸν-Λόγον καὶ τὸ Ἀγ. Πνεῦμα, πῶς δὲ οὗτος ἔχει ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὸν Πλάτωνα δεχόμενος ὅτι πρὸ τῆς διὰ τοῦ Λόγου δημιουργίας ὁ θεὸς ἐδημιούργησε τὰς ιδέας, ἢ εἶδη τῶν πραγμάτων καὶ τὰ τέσσαρα βασικὰ στοιχεῖα —τὰς πρώτας οὐσίας, γῆν, ὕδωρ, πῦρ καὶ πνεῦμα (ἀέρα)— Παρατηρεῖ δὲ ὅτι κλείων ὁ Ἰππ. τὸν ἔλεγχον ἀναλύει τὸ «γνώθι σεαυτὸν» ὄχι ὡς ὁ Πλάτων «ἄνθρωπε, ἐνθυμοῦ ὅτι δὲν εἶσαι θεός, ἄρα μὴδὲν ἄγαν», ἀλλὰ ἄνθρωπε, μάθε ὅτι ὁ θεὸς σὲ ἐποίησε πρὸς ὁμοίωσιν πρὸς αὐτὸν «καὶ σὲ θεὸν ποιήσει εἰς δόξαν αὐτοῦ».

Εἰς τὸ δ' μέρος τῆς Εἰσαγωγῆς ὁ Μ. Μ. προβαίνει εἰς ἀξιολόγησιν τοῦ Ἑλέγχου, παρατηρῶν ὅτι αἱ ἐκφραστῆσαι ἀμφιβολίαι, ἂν καὶ τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὰς ὀκτὼ ἐλεγχόμενας γνωστικὰς αἰρέσεις δόγματα ἦσαν πραγματικὰ ἢ ἐπινοήσεις, ἤρθησαν ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν 42 πραγματειῶν γνωστικῶν θεμάτων τοῦ Nag Hammadi. Τὰ ἐλεγχόμενα σημεῖα κατὰ τὸ πλεῖστον μὲν ἀντιγράφει ὁ Ἰππόλυτος πιστῶς, καὶ ἂν εἶναι μακρὰ τὰ χωρία, τὰ ἀποδίδει περιληπτικῶς. Τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ τὰ προβάλλει διὰ τὴν ἀποδείξιν ὅτι αὐτὰ ἀποτελοῦν οἰκειοποίησιν ξένων ιδεῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξετέθησαν εἰς τὰ Φιλοσοφούμενα (βιβλ. I-IV) καὶ συγχρόνως διὰ τὴν ἀναιρέσιν δι' ἐπιχειρημάτων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Τὰ ἐπιχειρήματά του δὲν εἶναι πάντοτε ἀπολύτως πειστικά, ὁ Ἑλεγχος ὅμως εἶναι ἄρκετὰ ἀξιόπιστος κατὰ Μ. Μ. καὶ ἀποτελεῖ ἀρίστην αἰρεσιλογικὴν πηγὴν διὰ τὴν σπουδὴν τοῦ Γνωστικισμοῦ, διότι στηρίζεται εἰς πηγὰς-συγγραφεῖς καὶ κείμενα τοῦ Α' καὶ Β' αἰ. μ.Χ.

Τὸ κείμενον τοῦ παρόντος βιβλίου «Ἑλεγχος» —*Refutatio* περιλαμβάνει τὸ βιβλίον I, τὰ Φιλοσοφούμενα, τὸ παραδοθὲν διὰ 5 κωδίκων καὶ τὰ βιβλία IV-X τοῦ Parisinus. Τὸ πρῶτον ὑπόμνημα, τὸ περιέχον τὰς βιβλιογραφικὰς ἐνδείξεις τῶν ὁμοίων τόπων εἶναι πλούσιον καὶ φανερώνει τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἐν-συνειδήτων καὶ ἐπαχθῆ ἐρευναν τῶν ἀπειραρίθμων ἔργων, θρησκευτικῶν καὶ κοσμικῶν, εἰς τὰ ὁποῖα περιέχονται αἱ ἀνάλογοι ιδέαι ἢ ἐκφράσεις τῶν παλαιῶν καὶ κατὰ περίπτωσιν καὶ νεωτέραν συγγραφεῶν. Τὸ δεύτερον ὑπόμνημα εἶναι ἐπίσης πλούσιον καὶ περιλαμβάνει λεπτομερείας ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ κώδικος καὶ τὰς διαφορὰς εἰκασίας τῶν ἐκδοτῶν ἢ κριτικῶν ἢ τὰς συσχετίσεις τοῦ ἰδίου τοῦ ἐκδότου πρὸς ἄλλας ὁμοίας ἐκφράσεις εἰς ἄλλα χωρία. Τὸ κείμενον φέρει πλήθος διορθώσεων καὶ συμπληρώσεων εἰς κάθε σελίδα, καὶ λέξεων καὶ φράσεων ὀλοκλήρων καὶ μορίων καθὼς καὶ ἐνδείξεις ἀμφιβόλων συμπληρώσεων καὶ συχνῶν κενῶν μὴ δυναμένων νὰ συμπληρωθοῦν. Πολλοὶ συμπληρώσεις ἔχουν γίνεαι ὑπὸ ἐγκρίτων παλαιῶν ἐκδοτῶν καὶ ἔχουν ἐγκριθῆ ὑπὸ τοῦ παρόντος ἐκδότου, ὅμως ὁ ὄγκος τῶν *scripsi, addidi, deleui, transposui, supplevi* ἐν τῷ κρι-

τικῶ ὑπομνήματι με συχνὰς προσθήκας ex H., ex Theodoretō προκαλοῦν τὸ σέβας πρὸς τὸν μόχθον καὶ τὴν ἀγχινοῖαν τοῦ ἐκδότου. Τέλος οἱ πίνακες τῶν 121 τριστήλων σελίδων εἶναι συντεταγμένοι πέρα τῆς ἐπιμελείας καὶ με διάκρισιν τῆς ποικιλίας τῶν σημασιῶν κάθε λέξεως τόσον λεπτομερῶς, ὥστε νὰ διευκολύνουν τὸν μελετητὴν τοῦ ἔργου. Ἐν κεφαλαίῳ τὸ ἀποτελεσθὲν κείμενον κατὰ τὴν κρίσιν μου ἔχει συμπληρωθῆ κατὰ τὸν ἀρτιώτερον δυνατὸν τρόπον, Ἴπολύτειον καὶ κατὰ τὰς ἰδέας καὶ κατὰ τὴν ἐκφρασιν, τὸ δὲ ὅλον βιβλίον ἀποτελεῖ μίαν μεγαλοπρεπῆ φιλολογικὴν προσφοράν.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Karen Jo Torjesen, *Hermeneutical Procedure and Theological Method in Origen's Exegesis*, Ἔκδ. Walter de Gruyter, Berlin, New York 1986, σελ. 183.

Ἡ πολὺ περιεκτικὴ περὶ τοῦ Ὀριγένους βιβλιογραφία ἐμπλουτίστηκε προσφάτως με ἄλλην σημαντικὴν μελέτην ἐπάνω στοῦ πολὺπλοκο καὶ συγχρόνως πολυσυζητημένο πρόβλημα τῆς ἐρμηνευτικῆς μεθόδου τοῦ Ὀριγένους. Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος στὴ γνωστὴ σειρὰ «*Patristische Texte und Studien*» (τόμος 28), ποῦ ἐπιμελεῖται ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς K. Aland καὶ W. Schneemelcher.

Μετὰ ἀπὸ ἓνα σύντομον πρόλογον (σελ. VII) ὁ ὁποῖος ἐξηγεῖ τὴν σημασίαν παρομοίας ἐργασίας διὰ τὴν κατανόησιν ὄχι μόνον τοῦ ἐρμηνευτικοῦ συστήματος τοῦ Ὀριγένους, ἀλλὰ καὶ γενικῶς διὰ τὴν σωστὴν ἐπινόησιν τῆς «ἀλληγορικῆς» ἢ «πνευματικῆς» λεγομένης μεθόδου ἐρμηνείας τῶν Γραφῶν — ἡ μελέτη τῆς Karen Jo Torjesen διαιρεῖται εἰς τέσσερα κεφάλαια τῶν ὁποίων προηγεῖται ἡ «Εἰσαγωγή» (σελ. 1-19). Ἀλλὰ τὴν ἐργασίαν καθ' ἑαυτὴν θὰ μπορούσε κανεὶς ἄνετα νὰ τὴν μοιράσῃ καλύτερα εἰς δύο μέρη: τὸ πρῶτον μέρος (κεφάλαια I-III) ἀσχολεῖται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς με τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ τρόπου ἐρμηνείας τοῦ Ὀριγένους, ἐνῶ τὸ δευτέρον μέρος, μᾶλλον ἀποδεικτικόν, δικαιολογεῖ καὶ ἐπαληθεύει τὴν ἐρμηνευτικὴν μέθοδον τοῦ Ὀριγένους μέσα στοῦ θεολογικὸν καὶ φιλοσοφικὸν του σύστημα.

Στὴν «Εἰσαγωγή» τοῦ βιβλίου (σελ. 1-2) ἡ συγγραφεὺς θέτει, κατ' ἀρχὰς ἱστορικῶς (σελ. 1-3) καὶ ἔπειτα κριτικῶς (σελ. 2-12) τὸ πρόβλημα τῆς ἐξηγητικῆς μεθόδου τοῦ Ὀριγένους. Καὶ τοῦτο διότι, ἡ κριτικὴ τῆς ἀλληγορικῆς ἐρμηνευτικῆς μεθόδου τοῦ Ὀριγένους ἀρχίζει με τὸν Λουθήρον καὶ τὸν Melanchthon, διὰ τοὺς ὁποίους μόνον «τὸ ἀπλό, τὸ φυσικὸ νόημα τῆς Γραφῆς εἶναι ἐκεῖνο ποῦ περιέχει τὴν θεϊκὴν ἔννοιαν, τὸ θεϊκὸν μήνυμα». (σελ. 1). Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐξ ἄλλου, ἡ ἐκπαιδευτικὴ καὶ διορθωτικὴ δύναμις τοῦ λόγου τῆς Γραφῆς μετετοπίσθη ἀπὸ τὸν Λουθήρον ἀπὸ τὴν «ἀλληγορικὴν» στὴν «γραμματικὴν», ἱστορικὴν τῆς ἔννοιαν (σελ. 1). Καὶ ἡ ἄποψις αὐτῆ τοῦ Λουθήρου ἐπηρεάσασκε σχεδὸν ὅλην τὴν μετέπειτα θεώρησιν τῆς ἐρμηνευτικῆς μεθόδου τοῦ Ὀριγένους (Richard Simon, J. F. Denis) με συνέπειαν νὰ ἀμφιβάλλωνται μερικοὶ ἐρευνηταὶ ἀκόμη καὶ διὰ τὸν ἐπιστημονικὸν χαρακτήρα τῆς ἀλληγορικῆς μεθόδου. (J. F. Denis) ἐνῶ ἄλλοι ἐρευνηταὶ (Harnack νὰ θεωροῦν πῶς τὸ σφάλμα τῆς ἀλληγορικῆς μεθόδου ἔγκειται στοῦ ὅτι ὁ Ὀριγένης εἰσήγαγε τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν στὴν ἐρμηνεία τῆς Ἁγίας Γραφῆς (σελ. 3).